

I. SOUHRNNÉ HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Cíle rozpočtové politiky v roce 2003, rozpočtové priority

Státní rozpočet na rok 2003 vycházel z **programového prohlášení vlády ze srpna roku 2002**, v němž vláda formulovala základní cíle a celkovou orientaci vládní politiky ve všech oblastech hospodářského, sociálního a kulturního života společnosti v období do roku 2006.

Na úseku hospodářské politiky je mimořádná **pozornost věnována oblasti veřejných financí**. Jejich postupné ozdravení a konsolidaci vláda považuje za nezbytnou podmínku pro zajištění udržitelného hospodářského růstu a pro vstup do Evropské unie. Pokud jde o výši deficitu veřejných rozpočtů, vytýčila si vláda záměr, aby jejich saldo v závěru období, tedy v roce 2006, nepřekročilo hodnotu v rozmezí 4,9 – 5,4 % hrubého domácího produktu a mělo tendenci k poklesu v dalších letech.

Vycházejí z predikce makroekonomických indikátorů pro rok 2003, které tvoří jedno z podstatných východisek pro odhady rozpočtových čísel jak na straně příjmů, tak na straně výdajů, počítal návrh rozpočtu s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu o 3,3 %, s prognózou meziroční míry inflace 2,0 % a průměrné míry nezaměstnanosti 9,9 %.

Státní rozpočet České republiky na rok 2003 byl schválen **zákonem č. 579 ze dne 17. prosince 2002**. Jeho **příjmy** byly stanoveny částkou **684,1 mld Kč**, **výdaje** částkou **795,4 mld Kč** a **schodek** částkou **111,3 mld Kč**.

Současně bylo rozhodnuto, že schodek bude vypořádán těmito financujícími položkami:

- a) vydáním státních dluhopisů dle zvl. právního předpisu do výše 106 480,0 mil. Kč,
- b) změnou stavů na účtech státních finančních aktiv do výše 608,5 mil.Kč,
- c) přijatými dlouhodobými úvěry do výše 4 211,5 mil. Kč.

Ve schváleném rozpočtu byl v porovnání s předchozím rokem patrný především **pokles jeho celkových příjmů**, a to **o 6,3 mld Kč, tj. o 0,9 %**. Vláda, vedena snahou o maximální věrohodnost rozpočtu, upustila od zahrnutí jakýchkoliv nahodilých, neopakovatelných či mimořádných příjmů, které byly v roce 2002 rozpočtovány ve výši cca 53,5 mld Kč. **Pokles se tak týkal výhradně nedaňových a ostatních příjmů**, které byly nižší **o 50,0 mld Kč (o 68,4 %)**, zatímco **daňové příjmy měly naopak vzrůst o 27,4 mld Kč (o 7,6 %) a pojistné na sociální zabezpečení o 16,3 mld Kč (o 6,3 %)**.

Naproti tomu **celkové výdaje** se proti schválenému rozpočtu na rok 2002 **zvýšily o 58,8 mld Kč (o 8,0 %)**. Nárůst byl – stejně jako v předchozích letech – ovlivněn zejména **dalším růstem mandatorních výdajů**, jejichž objem proti předchozímu roku vzrostl celkem o 8,9 %, z toho objem výdajů sociálních a ostatních zákonem předurčených plateb státu o 6,9 %. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu činil ve schváleném rozpočtu 52,9 %.

Výše rozpočtem předpokládaných výdajů byla dále ovlivněna **nezbytností řešení škod způsobených rozsáhlými povodněmi** ze srpna 2002. Vláda zařadila obnovu poškozených území na jedno z předních míst své hospodářské politiky a v rozpočtu na rok 2003 na tyto účely vyčlenila částku přes **3,4 mld Kč**. (Další prostředky, zejména pak z úvěrových zdrojů poskytnutých Evropskou investiční bankou, připlynuly do rozpočtu v průběhu roku.)

Rozdílná dynamika příjmů a výdajů tak byla příčinou mimořádně vysokého schodku rozpočtového hospodaření státu v roce 2003. **Zákonem schválený deficit rozpočtu 111,3 mld Kč** se tak **proti rozpočtu 2002 zvýšil o 65,1 mld Kč (o 140,8 %)** a představoval 4,6 % v té době predikované výše HDP.

Kromě již zmíněného důrazu na odstraňování následků povodní z roku 2002 byly ve schváleném rozpočtu **akcentovány další výdajové priority, deklarované v programovém prohlášení vlády**. Jednalo zejména o :

- přípravu České republiky na vstup do EU
- podporu vzdělání, výzkumu a vývoje
- podporu investičních pobídek pro zahraniční a domácí investory
- pokračování reformy veřejné správy.

2. Rozhodující změny rozpočtu v průběhu roku

Hospodaření státního rozpočtu v průběhu roku a jeho konečné **výsledky** byly **výrazně ovlivněny** některými **rozhodnutími Poslanecké sněmovny**. Ta již v předchozích letech a nově i v roce 2003 přijala řadu norem, které **znamenal** **zvýšení příjmů a výdajů státního rozpočtu** schválených zákonem č. 579/2002 Sb.

Největší dopad na státní rozpočet znamenalo přijetí **zákona č.252/2003 Sb.**, jímž byl v červenci 2003 **změněn původní zákon o státním rozpočtu** z prosince 2002. Změnu si vynutila především **nezbytnost úhrady závazku z arbitrážního sporu** mezi CME Czech Republic B.V. a Českou republikou ve výši **10,6 mld Kč**. Dalších 630 mil. Kč představovalo **vypořádání smluvních vztahů** se společností Housing & Construction (CZ) ve věci projektu dálnice D 47 a 448 mil. Kč zahrnutí prostředků na další platy soudců podle rozhodnutí Ústavního soudu – oba tyto vlivy byly kryty **snížením výdajů spojených s úroky státního dluhu**. O 2,0 mld Kč byla zvýšena i dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu na regulaci trhu. Při současném zvýšení příjmů o 2,0 mld Kč z titulu **vyšších prémie z emise dluhopisů** tak činí celkový dopad tohoto zákona na schodek státního rozpočtu **10,6 mld Kč**.

Dále výdajovou stranu státního rozpočtu ovlivnily zákony související se **státními dluhopisovými programy**. Jedná se především o zákon č. 177/2003 Sb., jímž byl změněn původní zákon o státním dluhopisovém programu k získání prostředků na poskytnutí návratné finanční výpomoci ke krytí výplaty **náhrad ze Zajišťovacího fondu družstevních záložen** (zákon č. 215/2002 Sb.); původní částka 1,2 mld Kč byla zvýšena na **2,0 mld Kč**, o něž byly výdaje státního rozpočtu zvýšeny.

Z dluhopisového programu na úhradu výdajů spojených s vysláním 6. polní nemocnice **do Afghánistánu** a nově i s vysláním praporu Armády ČR **do operace Trvalá svoboda na území Iráku** (zákon č. 178/2003 Sb.) vyplynulo zvýšení výdajů o **297 mil. Kč**. **Celkem** tak byly z titulu státních dluhopisových programů zvýšeny výdaje státního rozpočtu v roce 2003 o **2,3 mld Kč**.

Významný vliv představovalo rozhodnutí o **přijetí dalších úvěrů od Evropské investiční banky (EIB)**. Kromě projektů přecházejících z minulého roku (a zahrnutých ve schváleném rozpočtu), z nichž největší byl projekt dálničního obchvatu Plzně, bylo **zákonem č. 574/2002 Sb. rozhodnuto**, že Česká republika je oprávněna **přijmout rámcový úvěr od EIB na financování odstraňování povodňových škod** z roku 2002 v celkové výši 400 mil. EUR (více než 12 mld Kč). Z tohoto objemu bylo **do výdajů rozpočtu v roce 2003 dodatečně zahrnuto 6,3 mld Kč**; po zohlednění nižšího použití ostatních rozpočtovaných úvěrů podle zákonů z předchozích let (zhruba o 0,9 mld Kč) představuje **dopad na výdaje a na saldo státního rozpočtu celkem 5,4 mld Kč**.

Nad rámec schváleného rozpočtu byly přijaty i některé **další zákony**, ovlivňující výši výdajů podle schváleného rozpočtu. **Zákonem č. 282/2003 Sb. bylo schváleno použití prostředků ve výši 1,4 mld Kč**, převedených z Fondu národního majetku, **k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství**. Z předchozích let pak přešlo do roku 2003 použití dalších prostředků ve výši **178 mil. Kč**, určených **ke krytí výdajů** vyvolaných realizací dopravních staveb a navazujících investic v městské infrastruktuře, **souvisejících s víceúčelovými halami** pro pořádání mistrovství světa v ledním hokeji (zákon č. 473/2001 Sb.) a prostředků určených ke **zmírnění následků povodní**, převedených z Pozemkového fondu (**75 mil. Kč** na základě zákona č. 423/2002 Sb.).

Jak v zákonech z předchozího roku, tak i v zákonech přijatých v roce 2003 je stanoveno, že použití finančních prostředků získaných emisí dluhopisů nebo úvěrem, či prostředků vyplývajících z ostatních zákonů, je výdajem státního rozpočtu, resp. že **o takto získané prostředky lze překročit celkové výdaje** státního rozpočtu schválené zákonem o státním rozpočtu v rozpočtovém roce, ve kterém byly použity.

Uvedenými **rozhodnutími Poslanecké sněmovny** tak byly **zvýšeny zákonem schválené výdaje** státního rozpočtu na rok 2003 v souhrnu **o téměř 22,0 mld Kč**, **schodek se prohloubil o téměř 20,0 mld Kč**. **Dalších 0,7 mld Kč** představují výdaje, k jejichž překročení byl ministr financí zmocněn v § 2 odst. 2 zákona o státním rozpočtu a které se týkají **prostředků nevyčerpaných v roce 2002** na financování výdajů na odstraňování povodňových škod, na restituce a na Kosovo. Uvedená rozhodnutí se odrazila **i ve schváleném schodku** státního rozpočtu na rok 2003, jehož možná výše tak vzrostla **až na cca 132,0 mld Kč**, tj. o 20,7 mld Kč.

Vliv těchto opatření na schodek schválený Poslaneckou sněmovnou a na způsob jeho financování je zřejmý z následujícího přehledu (údaje jsou v mil. Kč):

Tabulka č. 1 v mil. Kč

	Rozpočet 2003			Skutečnost 2003			
	schválený zákon 579/2002 Sb.	změny – rozhodnutí PS x)	po změnách	vykázaná	z toho: rozhodnutí PS	bez rozhodnutí PS (4-5)	rozdíl proti schv.rozp. (6-1)
	1	2	3	4	5	6	7
Státní rozpočet							
Příjmy	684 062	2 000	686 062	699 665	1 404	698 261	14 199
Výdaje	795 362	22 659	818 021	808 718	22 023	786 695	-8 667
Saldo	-111 300	-20 659	-131 959	-109 053	-20 619	-88 434	22 866
Financování							
Stát. dluhopisy	106 480	12 600	119 080	99 506	13 210	86 296	-20 184
Dlouhod. úvěry	4 212	5 426	9 638	9 089	4 878	4 211	-1
Změna stavů SFA	608	2 633	3 241	458	2 531	-2 073	-2 681

x) zákon č. 252/2003 Sb., dluhopisové programy, úvěry EIB, další zákony

Skutečné výdaje a schodek státního rozpočtu za rok 2003, vykázané v návrhu státního závěrečného účtu, jakož i financování schodku, **je proto třeba posuzovat z hlediska těchto skutečností.**

V předcházející tabulce jsou (ve sl. 5) uvedeny skutečně realizované příjmy a výdaje týkající se dodatečně přijatých rozhodnutí Poslanecké sněmovny; **dodatečně schválené příjmy** (zvýšené prémie z emisí státních dluhopisů) byly **ve skutečnosti o 596 mil. Kč nižší** než se předpokládalo při schvalování změn státního rozpočtu, **o 636 mil. Kč** (zejména z titulu čerpání úvěrů EIB) byly ve skutečnosti **nižší i předpokládané dodatečné výdaje a předpokládaný schodek** z těchto opatření tak byl ve skutečnosti **o 40 mil. Kč nižší.**

Po vyloučení takto vyčíslených skutečných příjmů a výdajů, týkajících se dodatečných rozhodnutí Poslanecké sněmovny, představuje **schodek, odpovídající původnímu zákonu** o státním rozpočtu na rok 2003, **pouze 88,4 mld Kč a je o 22,9 mld Kč nižší** než schodek, který v prosinci 2002 schválila Poslanecká sněmovna. **Tento rozdíl je výsledkem nejen vyšších celkových příjmů (o 14,2 mld Kč),** zejména vlivem lepšího inkasa daní (o 10,5 mld Kč), **ale i nižšího čerpání některých výdajů** v souhrnu **o 8,7 mld Kč.**

Pokud jde o financování schodku, je třeba vidět, že **dodatečně zahrnuté výdaje**, vyplývající z přijatých rozhodnutí Poslanecké sněmovny, **jsou kryty prostředky získanými** převážně na základě samostatných zákonů **o státních dluhopisových programech** (celkem 13,2 mld Kč), zákona **o přijetí úvěru od EIB** (téměř 4,9 mld Kč) a **dalších** zákonů (více než 2,5 mld Kč).

Na základě oprávnění k vydání státních dluhopisů podle zvláštního právního předpisu, uvedeného v § 1 odst. 1/a) zákona č. 579/2002 Sb., byl dne 2. dubna 2003 Poslaneckou sněmovnou **přijat zákon č. 120/2003 Sb., o státním dluhopisovém programu na úhradu části rozpočtovaného schodku státního rozpočtu České republiky na rok 2003.** Rozsah tohoto dluhopisového programu je **106,5 mld Kč.** Pro krytí výsledného schodku rozpočtového hospodaření za rok 2003 však bude – opět po vyloučení výdajů krytých emisemi vydanými na základě samostatně schválených zákonů - z uvedeného objemu využito **pouze 86,3 mld Kč, což je o 20,2 mld Kč méně než stanovil zákon.**

3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Příjmy zahrnuté ve schváleném rozpočtu byly ve srovnání s rozpočtem na rok 2002 nižší o 6,3 mld Kč, tj. o 0,9 %, výdaje byly naopak o 58,8 mld Kč, tj. o 8,0 % vyšší; rozpočtovaný schodek byl vyšší o 65,1 mld Kč. Ve vztahu ke skutečně dosaženým výsledkům za rok 2002 byly rozpočtované příjmy nižší o 20,9 mld Kč, tj. o 3,0 %, výdaje byly vyšší o 44,7 mld Kč, tj. o 5,9 % a schodek byl vyšší o 65,6 mld Kč.

Rozpočet počítal **na příjmové straně** s inkasem celkových **daňových příjmů ve výši 385,4 mld Kč** (z toho inkaso nepřímých daní, tj. daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, bylo v souhrnu rozpočtováno ve výši 188,7 mld Kč, inkaso přímých daní ve výši 172,4 mld Kč a ostatní daňové příjmy činily v souhrnu 24,3 mld Kč). **Pojistné na sociální zabezpečení** bylo v rozpočtu zahrnuto **ve výši 275,5 mld Kč** a objem **nedaňových a ostatních příjmů** činil **23,1 mld Kč** (jejich pokles proti předchozímu roku souvisí s již zmíněným **nezahrnutím mimořádných a nahodilých příjmů** do rozpočtu na rok 2003).

V rámci výdajů počítal rozpočet s objemem **mandatorních výdajů** v souhrnné výši **420,9 mld Kč**, tj. o 34,3 mld Kč vyšším než v rozpočtu 2002. Prostředky na **platy zaměstnanců** organizačních složek státu vč. pojistného byly rozpočtovány v objemu **79,4 mld Kč**, **dotace podnikatelským subjektům** v částce **53,0 mld Kč**, **transfery územním rozpočtům** ve výši **104,0 mld Kč** (v tom 14,2 mld Kč představovaly dávky sociální péče mandatorního charakteru), **transfery příspěvkovým organizacím** v objemu **33,1 mld Kč**. **Kapitálové výdaje** byly v rozpočtu zahrnuty ve výši **54,2 mld Kč** (vč. kapitálových transferů územním rozpočtům 10,0 mld Kč), **další výdajové tituly** činily v souhrnu cca **65,0 mld Kč**.

Jak bylo podrobněji rozvedeno již v předcházející části, **došlo v průběhu roku** v důsledku přijetí některých samostatných zákonů, zejména o státních dluhopisových programech a o přijetí zahraničních úvěrů, jakož i v důsledku zmocnění ministra financí k překročení některých rozpočtovaných výdajů, **k výrazným úpravám ukazatelů státního rozpočtu** na rok 2003, schválených zákonem.

V rámci těchto úprav se **zvýšily celkové výdaje** státního rozpočtu o **22,7 mld Kč** (vč. zvýšení výdajů schváleného zákonem č. 252/2003 Sb., jímž byl změněn původní zákon o státním rozpočtu na rok 2003 z prosince 2002).

Příjmy byly provedenými rozpočtovými opatřeními dotčeny výrazně méně – byly **zvýšeny celkem o 2,0 mld Kč**, které představují zvýšení příjmů kapitoly VPS ve formě prémie z emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů, původně rozpočtovaných ve výši 3,0 mld Kč. V souvislosti se změnou hospodářsko-právní formy Vysokoškolského sportovního centra došlo rovněž ke zvýšení příjmů kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, a to o 220 tis. Kč.

Po promítnutí všech výše uvedených změn dosáhl **objem příjmů v rozpočtu po změnách** celkem **686,1 mld Kč**, **objem výdajů 818,0 mld Kč** a rozpočtem předpokládaný **schodek vzrostl na cca 132,0 mld Kč**. Ve vztahu k takto upraveným hodnotám je v dalších částech materiálu prováděno hodnocení rozpočtových výsledků za rok 2003.

Struktura rozpočtu, zejména jeho výdajové strany, byla ovlivněna i pokračováním **reformy územní veřejné správy**. Rok 2003 byl významným krokem dovršení II. etapy této reformy, která po zrušení okresních úřadů spočívala v převodu jejich výkonu státní správy a zřizovatelských funkcí k organizacím, včetně majetku, především do působnosti obcí a krajů.

V návaznosti na nový rozsah aktivit územních samosprávných celků tak došlo k dalšímu **významnému posílení prostředků, určených do rozpočtů obcí a krajů**: tyto prostředky (běžné i kapitálové) byly pro rok 2003 stanoveny částkou **114,0 mld Kč (o 34,3 mld Kč vyšší než skutečnost za předchozí rok)** a rozpočtovými opatřeními byly v průběhu roku **zvýšeny na 127,3 mld Kč**.

Objem neinvestičních **dotací podnikatelským subjektům** (53,0 mld Kč) byl stanoven **pod úroveň rozpočtu i skutečnosti 2002**, a to zejména v důsledku nižší úhrady ztráty České konsolidační agentury (18,6 mld Kč proti rozpočtovaným 33,2 mld Kč, resp. 45,3 mld Kč ve skutečnosti roku 2002).

Ve skutečnosti byly rozhodující druhy příjmů a výdajů státního rozpočtu ve srovnání s ukazateli státního rozpočtu stanovenými zákonem a s úpravami provedenými v průběhu roku plněny takto:

Státní rozpočet	Skutečnost 2002	Rozpočet 2003			Skutečnost 2003	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2003/2002 (5:1)
		schválený	po změnách	rozdíl (3-2)				
	1	2	3	4	5	6	7	8
Příjmy celkem	704,97	684,06	686,06	2,00	699,66	102,0	13,60	99,2
v tom:								
- daňové příjmy celkem	369,52	385,43	385,43	0,00	395,95	102,7	10,52	107,2
- daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH, SD)	186,99	188,70	188,70	0,00	198,42	105,2	9,72	106,1
- daně z příjmů (DPPO, DPFO)	159,02	172,40	172,40	0,00	172,90	100,3	0,50	108,7
- ostatní daně a poplatky	23,51	24,33	24,33	0,00	24,64	101,3	0,31	104,8
- pojistné na soc.zabezp.a přisp.na státní politiku zaměstnanosti	258,51	275,53	275,53	0,00	272,37	98,9	-3,16	105,4
- pojistné na důchodové pojištění	198,42	211,98	211,98	0,00	209,58	98,9	-2,40	105,6
- nedaňové a ostatní příjmy	76,94	23,10	25,10	2,00	31,34	124,9	6,24	40,7
Výdaje celkem	750,68	795,36	818,02	22,66	808,72	98,9	-9,30	107,7
v tom:								
- běžné výdaje celkem	700,95	741,14	760,54	19,40	751,78	98,8	-8,76	107,3
z toho:								
- platy, ost. platby za provedenou práci a povinné pojistné	87,12	79,38	80,10	0,72	78,79	98,4	-1,31	90,4
- sociální dávky	293,41	307,19	306,75	-0,44	305,07	99,5	-1,68	104,0
- důchody (bez správn. výdajů)	213,65	225,79	226,00	0,21	225,83	99,9	-0,17	105,7
- dotace podnikatelským subjektům	69,16	52,99	52,76	-0,23	52,04	98,6	-0,72	75,2
- transfery příspěvkovým apod.organ.	38,32	33,12	33,82	0,70	33,87	100,1	0,05	88,4
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	68,41	104,00	111,60	7,60	111,20	99,6	-0,40	162,5
v tom:								
- kraje	38,34	27,61	28,69	1,08	28,56	99,5	-0,13	74,5
- ostatní	30,07	76,39	82,91	6,52	82,64	99,7	-0,27	274,8
- kapitálové výdaje celkem	49,73	54,22	57,48	3,26	56,94	99,1	-0,54	114,5
z toho:								
- transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	11,35	10,02	15,71	5,69	14,31	91,1	-1,40	126,1
Z celkových výdajů :								
mandatorní výdaje celkem	382,50	420,93		-420,93		#DIV/0!	0,00	0,0
Saldo příjmů a výdajů celkem	-45,71	-111,30	-131,96	-20,66	-109,05	82,6	22,91	238,6
Saldo příjmů z pojistného SZ a výdajů na soc. dávky	-34,90	-31,66	-31,22	0,44	-32,70	104,7	-1,48	93,7
- saldo důchodů (bez správních výdajů)	-15,23	-13,81	-14,02	-0,21	-16,25	115,9	-2,23	106,7

Pozn.: Údaje za rok 2002 jsou uvedeny podle státního závěrečného účtu. Srovnatelnost těchto údajů ve vazbě na rozpočtovou skladbu platnou pro rok 2003 (vyhl. MF č. 323/2002) je zajištěna v dalších částech zprávy, jichž se metodické změny týkají

Skutečně dosažené **příjmy státního rozpočtu** dosáhly výše **699,7 mld Kč** a byly tak **o 13,6 mld Kč**, tj. o **2,0 % vyšší než upravený rozpočet**, zahrnující zejména zvýšení příjmů o 2,0 mld Kč podle zákona č. 252/2003 Sb. z titulu premií z emisí státních dluhopisů. **Proti roku 2002** však celkové příjmy státního rozpočtu **klesly o 5,3 mld Kč**, tj. o **0,8 %**.

Daňové příjmy byly proti upravenému rozpočtu **překročeny v souhrnu o 10,5 mld Kč**, a to především **zásluhou vysokého inkasa daní ze zboží a služeb v tuzemsku**, z nichž **DPH** plněním na 103,7 % převýšila rozpočtované hodnoty **o 4,5 mld Kč** a **spotřební daně** byly vyšší dokonce **o 5,3 mld Kč**, tj. o 7,8 %.

Na daních z příjmů získal státní rozpočet více o 0,5 mld Kč, přičemž lépe byl splněn rozpočet u daně z příjmů **právnických osob** (překročení o 2,5 mld Kč), zatímco inkaso daně z příjmů **fyzických osob** za předpoklady rozpočtu o cca 2,0 mld Kč zaostalo.

Proti skutečnosti dosažené za rok 2002 bylo celkové inkaso daňových příjmů vyšší o 26,4 mld Kč, tj. o 7,2 %, což je zhruba dvojnásobný meziroční růst než v předchozím roce, kdy činil 3,6 % a inkaso vzrostlo o 12,9 mld Kč.

Na **pojistném na sociální zabezpečení** a příspěvku na politiku zaměstnanosti, rozpočtovaném ve výši 275,5 mld Kč, bylo ve skutečnosti **vybráno pouze 272,4 mld Kč**, tj. téměř o 3,2 mld Kč méně než předpokládal rozpočet, proti roku 2002 však tyto příjmy vzrostly o 13,9 mld Kč, tj. o 5,4 %.

Nedaňové a ostatní příjmy státního rozpočtu **dosáhly výše 31,3 mld Kč** a proti upravenému rozpočtu (který zahrnoval již zmíněné zvýšení o 2,0 mld Kč z titulu premií z emisí státních dluhopisů) byly **vyšší o více než 6,2 mld Kč**, tj. téměř o 25 %. Toto vysoké plnění souvisí jednak s vyšším zapojením prostředků z vlastních fondů do příjmů jednotlivých kapitol než uvažoval rozpočet (2,8 mld Kč proti 0,1 mld Kč), jednak s některými, v rozpočtu neuvažovanými příjmy, např. v kapitole Český telekomunikační úřad (poplatky za přidělené kmitočty a čísla), apod. Tyto příjmy však byly **o 45,6 mld Kč nižší než v roce 2002**, kdy – jak již bylo zmíněno – byly do rozpočtu zahrnuty nahodilé a mimořádné příjmy v rozsahu přes 53,0 mld Kč.

Celkové výdaje byly čerpány ve výši **808,7 mld Kč** a **proti rozpočtu po všech změnách**, zahrnujícímu výše uváděné úpravy v průběhu roku, **byly nižší o 9,3 mld Kč, tj. o 1,1 %** (proti schválenému rozpočtu však byly vyšší o 13,4 mld Kč, tj. o 1,7 %). Na úsporách ve vztahu k upravenému rozpočtu se podílejí jak výdaje běžné, tak výdaje kapitálové a úspory jsou rozloženy mezi rozhodující výdajové položky. **Proti předchozímu roku výdaje vzrostly o 58,0 mld Kč, tj. o 7,7 %.**

Největší objem rozpočtových prostředků (37,7 % všech výdajů) byl vynaložen v sociální oblasti; výdaje na sociální dávky – vč. dávek vyplácených do zahraničí – dosáhly celkové výše 305,1 mld Kč a proti předchozímu roku **vzrostly o 11,7 mld Kč, tj. téměř o 4,0 %**. Z toho největší část – **přes 225,8 mld Kč** – tvořily **výdaje na důchody**, které zaznamenaly nárůst o 5,7 %. V porovnání s rokem 2002 bylo o 1,5 mld Kč méně vyplaceno na dávkách státní sociální podpory.

V rámci běžných výdajů vynaložil státní rozpočet v porovnání s předchozím rokem výrazně méně prostředků formou **dotací podnikatelským subjektům**. Ty byly **nižší téměř o 25,0 %**, když dosáhly výše 52,0 mld Kč, zatímco v roce 2002 činila skutečnost 69,2 mld Kč. Při poklesu výdajů spojených s **úhradou ztráty České konsolidační agentury** (ta byla v roce 2002 provedena ve výši 45,3 mld Kč, v roce 2003 vynaložil státní rozpočet na tento účel pouze 18,6 mld Kč), byla skutečnost v roce 2003 na druhé straně ovlivněna především dodatečně zahrnutými **výdaji na**

řešení následků povodní z roku 2002, hrazenými z úvěru poskytnutého EIB, či výdaji určenými k částečné kompenzaci dopadů nepříznivých povětrnostních podmínek v zemědělství z prostředků převedených z Fondu národního majetku.

Výrazně vzrostly rovněž transfery do rozpočtů územních samosprávných celků, v nichž se odrazilo pokračování reformy veřejné správy. Prostředky poskytnuté formou neinvestičních transferů dosáhly výše 111,2 mld Kč a byly proti minulému roku vyšší o 42,8 mld Kč, tj. o téměř 63,0 %; z toho 28,6 mld Kč bylo poskytnuto do rozpočtů obcí a 82,6 mld Kč do rozpočtů krajů. Spolu s dalšími výdaji v investiční části rozpočtu tak bylo územním rozpočtům **převedeno celkem 125,5 mld Kč**, tj. **o téměř 45,8 mld Kč (o 57,4 %) více než v roce 2002**. Podíl těchto transferů na celkových výdajích státního rozpočtu vzrostl z 10,6 % na 15,5 %.

Celkové výdaje byly i v roce 2003 ovlivněny **možností převodu nedočerpaných prostředků do rezervního fondu**, vyplývající z § 47 zákona č. 218/2000 Sb.; výše takto převedených prostředků činila v hodnoceném roce **5,2 mld Kč** (v roce 2002 to bylo 3,3 mld Kč).

Čerpání celkových kapitálových výdajů ve výši 56,9 mld Kč bylo o 7,2 mld Kč vyšší než v minulém roce a za upraveným rozpočtem zaostalo o 0,5 mld Kč.

Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu **vzrostl** z 50,95 % vykázaných za rok 2002 na 52,84 % v roce 2003. **Podíl celkových rozpočtových výdajů na hrubém domácím produktu** v běžných cenách dosáhl 33,6 %, zatímco v předchozím roce to bylo 33,0 %.

Celkově skončilo hospodaření státního rozpočtu v roce 2003 – zahrnující všechny příjmy a výdaje vyplývající z dodatečných rozhodnutí přijatých v průběhu roku – **schodkem 109,1 mld Kč**. Jeho **podíl na HDP představuje 4,5 %** a je o 2,5 procentního bodu vyšší než v roce 2002.

Jak bylo řečeno již v úvodu, schodek odpovídající zákonu o státním rozpočtu na rok 2003, tj. **bez dodatečně zahrnutých vlivů**, činí **pouze 88,4 mld Kč** a je **pod úrovní zákonem č. 579/2002 Sb. schváleného schodku o 22,9 mld Kč**. Na jeho snížení se podílí vyšší inkaso rozpočtových příjmů ve výši 14,2 mld Kč a nižší čerpání výdajů v rozsahu 8,7 mld Kč.

Podrobnější vyhodnocení jednotlivých příjmů a výdajů státního rozpočtu v roce 2003 je provedeno v dalších částech zprávy.